

Árnyalatok a szürkében

Mi sem borzolja jobban a magamfajta tollnokok idegét, mint amikor „cikkünk visszhangja”: meg kellett volna kérdezni a másik félt is! Az újságírók klasszikus csapdája elől szívesen menekülnek, hiszen tudjuk, általában mi sül ki abból, ha — mondjuk — valamely visszárs jelenséget, amit meg tapasztaltunk, nem írunk le azonnal hamarost, hanem „illetékesek” magyarázatait is fölkeressük. Nos, általában semmi sem sül ki, azaz — hogy magyarázatunk lesz, ezer is, cikkünk azonban egy se. Mert van-e olyasmi nálunk mostanság, amit nem lehet magyarázni? S van-e olvasó, akit a magyarázkodás érdekel inkább, mint az, hogy mi az oka, ki a felelős, s hogyan lehet változtatni?

Mindez a szegedi tévéstudió keddi adását nézve jutott eszembe. A Szegedi ifjúsági napok '83 című riport-dokumentumfilm tudniillik könnyen lehetett volna különlegesen érdekes, szokatlan, különösen a mi, általában igen jól felsült televíziókban rendhagyóan borzas műsor. Nehéz lehetett ellenállni a csábításnak, s amolyan zsurnalisztikai szenzáció helyett higgadt hangvételű, körültekintően érvelő riportfüzért készíteni. Lehetett volna hangos képsorozatot röpteni mondjuk a Stefánia, vagy az újszegedi Liget árnyas fái és bokrai között, s bemutatni, kinek, miért és milyen „éjjeli menedékhelyek” a szegedi parkok az ifjúság napjain? Megszólalhattak volna mérges óslakók, mondván, hova menjen inkább a „csöves banda”... Szép színes felvételek készültek volna azokról a kánkánszoknyás, bőrmellényes lányokról, akiknek a fejtőlai részben

kanarísárgát, részben püspökállat mutattak, s aláfestő muzsikának megtette volna a sok huci-muci csörgése, melyeket meglepő találékonysággal helyeztek el a legkülönbözőbb testrészeiken. Hisz mindezeket, ugyebár (s még sok egyéb szokatlanságot) mindenki láthatta, aki a szóban forgó három napon kimerészkedett az utcára.

Biztos szenzáció — lett volna. S hamis kép az ifjúsági napokról. Helyette megint csak jól felsült, de mégiscsak valóságközelibb képet kaptunk, s talán, mert akut szenzációéhségünk újfent kielégítetlen maradt, kárpótlásul Kiss Róbert hangulat-remetítő optikai trükkökkel tűzdelt meg Király Zoltán higgadt beszélgetéseit. Egy ósz hajú úr olyasmit mondott, egyáltalán nem bánja ezt a fiatal selegletet, sőt. Hadd szórakozzanak, övék a világ. Mások lokálpatrióta büszkeséggel ecsetelték, milyen jó, hogy ennyien elviszik kellemes benyomásaikat Szegedről — szerte az országba. Szenzáció is volt, a szónak más értelmében, mint főntebb használtuk. Valóságos újságírói bravurnak tartom, hogy sikerült fölkeresni a már nem éppen tini korú középiskolai tanárt, aki hosszú hajban, s dúsz arcszőrzetben érzékletes pontossággal adta elő véleményét, miszerint igenis disztüingálni kell, a hosszú haj meg a miegyéb keliek „a stílushoz”, csak akkor baj, ha rövid az ész, ezért a látszat néha csal. A hivatalos emberek nemkülönben védelmükbe vették nyilatkozataikban az ifjúságot, s az ő szegedi napjait, melyekről ők maguk, a fiatalok, visszatérően a következő vezérszavakkal szóltak: szabadság, főlzabaldultság, találkozás, barát-

kozás, kikapcsolódás, szórakozás. S hogy mindez így együtt, ilyen mértékben, ilyen lehetőségekkel, sehol másutt nincs.

A műsor alkotóit gáncs nem érheti, mindenkit megkérdeztek. Mi más lehetne a végeredmény: sok-sok szép, jó, okos dolog van ebben a nyári „rendezvényben”, s persze akadnak még „hiányosságok”, lehetne szebb is, jobb is, okosabb is. Ehhez a mondanódhoz kifejezetten kellett az orvosegyetemről kölcsönözni „technikát”, a megszokottnál jobb minőségű képek és a még szokatlan, bár mértéktartóan alkalmazott trükkök jóvoltából mégiscsak kaptunk valami originálisat.

Szombaton délután folytathattam a töprengést: mitől szürkül meg egy amúgy fontos és érdekesnek tetsző téma, amíg „műsor” lesz belőle? A Szegedi példázat című adásban a garzonházról zengtek himnuszok, megint csak megszólalt mindenki, akit a dolog érint, és a lakást kiutalók, a lakók, és a veit lakók egyaránt. Némely elvességet csak akkor sugároztak a képek, amikor — néhány pillanatra — hagyták beszélni embereket személyes ügyeikről. Biztos, hogy a garzonház intézménye igen jó és okos találmány, biztos, hogy minden fiatal nagyon örül, amikor alberletek után beköltözhet végre — átmeneti — otthonába. De hiába, alighanem úgy vagyunk megszerkesztve, hogy ha valaminek kizárólag a napos oldalát mutatják, rögtön elkezdünk kételkedni. Árnyékok nélkül mindjárt azt hisszük, trükköt és nem tükröt tartanak elénk. S a verőfény örök aranyárgáját is szürkének látjuk.

Sulyok Erzsébet

Szegedi kutatók tudományos sikerei

Vasárnap véget ért Budapesten az UNESCO, a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Természettudományi Múzeum támogatásával szervezett VIII. nemzetközi malakológiai kongresszus, amelyen a világ minden tájáról a csigák, kagylók és lábasfejűek világának gyakorlati és elméleti kérdéseivel foglalkozó kutatók vettek részt.

A résztvevőket dr. Szentágothai János, az MTA elnöke üdvözölte, kifejezve reményét, hogy e kongresszus is elősegíti a népek, országok közti jobb kapcsolatok erősödését.

A kongresszus előkészítésében és lebonyolításában az MTA Biológiai Intézete, a József Attila Tudományegyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola több kutatója vett részt. A fiziológiai szekció elnöke dr. Benedeky István egyetemi tanár volt, előadói dr. Halasy Katalin, dr. Benedeky István és dr. Ábrahám Ambrus. Az ökológiai szekció elnöke dr. Bába Károly elnök. Előadók: dr. Hornung Erzsébet és dr. Bába Károly. A rendszertani szekcióban dr. Szekeres Miklós, a faunatörténetiben dr. Szónoky Miklós vett részt Szegedről előadásokkal.

Munkavédelmi ankét

A Szegedi Orvostudományi Egyetemen ma és holnap rendezik meg a felsőoktatási intézmények VIII. országos munkavédelmi ankétját. A program ma reggel plenáris üléssel kezdődik az egyetem Dóm tér 13. szám alatti oktatási központjának nagytermében, a négy szekció — műszaki, egészségügyi, mezőgazdasági, pedagógiai — üléseit a Dóm téri épületben, a nőgyógyászati, illetve a természetklinika tanteremben, továbbá a megyei tanács újszegedi továbbképzési intézetében tartják meg.

Vendéglátás — nappali fényben

Délelőtt tíz óra, hétköznap, csütörtök, ilyenkor bizony nincs hangulatlalítás, nincs zongító zene, a legtöbb helyen jobbra még csak előkészületek folynak a későbbi vendégsereg rohamának fogadására. S ebben a nappali fényben érénynek, hibának más a megvilágítása.

Dékány Lászlóval, a Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat igazgatójával járjuk a várost. Első állomásunk a Sárkány Vendéglő.

— Patinás hely — mondom. — De patinás a híre is — Valamit azért változott a helyzet — teszi mindjárt hozzá Bodó Beláné üzletvezető. — Renitenskedő vendégek most is akadnak de igyekszünk kiszűrni őket, amennyire csak lehet. — A „kiszűrésben”. Bodónak van némi tapasztalata: idetova harminc esztendeje dolgozik a vendéglátásban.

A kerthelyiség rendben. Majdnem rendben. A köveket annak rendje-módja szerint felsöpörve-felocsolva. Tiszták az abroszok, helyükön a székek. Hanem a hátsó traktus bizony tele gazzal. S a gazt óráhossznyi munkával el lehetne tüntetni.

A „Sárkány”-ban a szakács a fő hiánycikk.

— 1977–78 óta gond a szakács hiány — mondja az igazgató. — Nincs elegendő, és (hadd tegyem gyorsan hozzá) megfelelő utánpótlás. S akik nálunk voltak, azokból sokan eltávoztak. Szerződéses üzletvezetők lettek vagy ilyen üzletben szakácskodnak. Sokan a fődínyben a balatoni munkavállalással is megpróbálkoznak.

Az étkeztetés döntő hányadát viszont nem a szerződéses üzletek bonyolítják. S habár a tények makacs dolgok, ez köztudott, töprengeni lehet rajtuk. Most épp azon töprengünk: pont ott küzdenek szakács hiánnyal, ahol a legtöbb ételt

kéne főzni, és minél jobb minőségben persze. Hiszen a köztételezés — közügy is. — Több pacal kellene — jegyzi meg később az üzletvezető. — Minden mennyiség elfogyra belőle. — Ha hiány van, azért próbálnak áthidaló megoldást találni.

— Inkább csak a nődolgozók elégedetlenkednek néha — mondja a Volán 10. sz. Vállalat szociálpolitikai előadója, Waldmann József. — Mindenki a maga szája-izének megfelelően szeretne kapni az üzemi kosztot. Ennek persze semmilyen szakács sem tudna megfelelni. Voltak korábban problémák. De a Volán és a Vendéglátó igazgatója közösen megvizsgálta a helyzetet és azóta jóval kevesebb a kifogás is.

— Tavaly korszerűsítették a konyhát — mondja Dékány László. — Most jobbak a munkakörülmények. Nagyobb lett a hely, több a fény.

— Néha a körötem keveslik a dolgozók — szól közbe Lakatos Beláné, aki öt év óta vezető a vendéglátósok üzemeltette Volán-konyhát. — De hát mit csinálnak? — tárja szét a karját. — Muszáj volt a krumpli mennyiségét csökkenteni az ára miatt.

12.50 egy előzetes ebéd itt, ebből 7.50-et fizet a dolgozó, a többi a vállalat téríti. Ha elgondoljuk, mennyi jut ebből az összegből nyersanyagra, aligha fogjuk irigyelni a konyha-vezetőket, kalkulátorokat.

Itt nincs „mellékes”, a dolgozók mégis hűségesekek. — Vonzó az asszonyok

számára az állandó egy műszak, s mindig szabad szombat-vasárnap, no és az is, ami a növekvő ételárak mellett ma már egyáltalán nem mellékes, hogy biztosított az étkezésük.

— Mindjárt megláthatják, hogy bonyolódik nálunk a diákételezés — mondja a Tarján Bisztróban Lengyel Jánosné vezetőhelyettes. Öt perc múlva fél tizenkettő. A sok általános iskolás már ott gyülekezik a bejáratú ajtó előtt. Még öt perc és — tanári felügyelettel — beözönle-

nek.

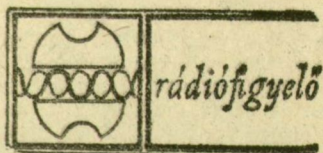
A Tarján Bisztróban összesen 684 kisdíák étkeztetéséről gondoskodnak. Közülük 280 itt ebédel. 404 gyermek számára viszont kiszállítják — két iskolába az ételt. A napközisek nemcsak ebédet, hanem tízórait és uzsonnát is kapnak.

— Az lenne a jó, ha a megállapodás szerint két turnusban jönneek, de hát, mindjárt látni fogják, egyszerűen özönlenek be — mondja Lengyelné.

Lengyelné elpanaszolja még, hogy három hete elromlott a mosogatógépük, pedig nagyon kellene. Most kezzel mosogatnak, ez viszont hátráltatja a gyors konyhai munkát.

Nem lehetne az ilyen elromlott gépeket a vállalatban belül a jelenleginél gyorsabban megjavítani?

— Elég biztató a kép, bár nincs minden rendben — összezza a körút tapasztalatait Dékány László. Annak külön örülök, hogy feltűnik hiányosságok nem tapasztaltunk. Papp Zoltán

Sír a telefon

Ami a számok mögött van, mindig izgalmas. Sőt, az izgalmas csak igazán. Ha — tesszem azt — az évente megjelenő Magyar Statisztikai Zsebkönyv rövid idő múltán hiánycikké tovatúnt valóságára gondolunk, még azt is beláthatjuk: igen jó, hogy nálunk viszonylag nagy tömegek élénken érdeklődnek a számok, vagyis a statisztika dokumentumterék mutatói iránt. A mögöttesek pedig, a számok mögött egyre határozottabb kontúrokkal kirajzolódó tények, társadalmi jelenségek, hála a „száraz” adatoknak, imigyen lesznek valóságos, széles rétegeket által ismert és mindenféle jobbításhoz elengedhetetlenül szükséges „vizsgálati anyagokká”.

Ami a számok mögött van — íme a rádió egyik állandó „vizsgálati anyagszállító” műsorának címe. Legutóbb csütörtökön délután a Kossuth-adón hallhattuk. Mostani alcíme legalábbis figyelemre méltó (ha nem esetleg túlzott asszociációkra is alkalmas) volt: *Magyarország mással beszél? Sente László* mostani riportja a hazai telefonellátásról szól, vagyis olyan témáról, amelyről egyszerűen nem lehet elég beszélni.

Íme, néhány szám: ma Magyarországon 100 családra 103 televízió, 93 mosógép, 40 személyautó — és 8 (nyolc!) telefon jut. Elegendé ismert, hogy telefonhelyzetünk, akár a hálózat korszerűségét, akár az úgynevezett sűrűséget tekintve elégtelen.

Európában a legutolsóak között van.

Es néhány mögöttes, már a riport szakembereket bátran sarokba szorító kérdéseinek következményeként: az elmúlt évtizedekben egymást követték a nagy nyilvánosságának szánt, szébbnél szébb prognózisok, javuló-fejlődő-épülő-szépülő telefonhelyzetünkről, miközben — mint kiderült — minden illetékes tudta, hogy a rózsaszínű tervekben nem lesz, nem is lehet semmi. Igaz, a tény, miszerint a népgazdaság fejlődése alaposan „elment” a pósta mellett, a szakemberek saját állításuk szerint tudták. Sőt, egyikőjük most így fogalmazott: „mi a realitásokkal sohasem vitakoztunk.” A riportert, igen okosan, nem velük kezdett vitatkozni, ehelyett újabb tényeket sorakoztatott föl, miközben egy-egy szünetjelet a telefon „foglalt” jelzése helyettesített, elmésen és fölöttebb stílusosan.

Hallhattunk egy akadémikust, kinek komoly érdemei és még komolyabb konfliktusai voltak telefonhálózat-ügyekben. A reménytelen optimizmust sugalló jóslatokra, amelyek értelmében öt-tíz-tizenöt év múlva még meg is haladjuk majd az európai átlagot, rezignált humorral mondotta: „ő sok volt ilyen. Ezeket gyártották.” S még egy tény: az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság szerint csak a várakozásokból származó kár évente egymásfél milliárd forint.

Hírközlési év az idei, és kezdődött, nehéz az ország

gazdasági helyzete. Hogy mindezekkel együtt csakis bótrányosnak minősíthető a hazai telefonállapot, s igazán érvényes rá a pár évvel ezelőtti slágercím — *Sír a telefon* — szintén a számok mögötti tények világába tartozik. Vigasz azonban — s nem is akármilyen —, hogy ilyen kiváló, alig negyedórás riportot hallhattunk ez ügyben. Olyannyira, hogy bár e hasábonon nemigen szoktuk reklámozni egyik tömegkommunikációs programot sem, leírjuk: szeptember 18-án Sente László folytatja a telefonvizsgálódást. Hogy érdemes lesz meghallgatni, az legalább annyira biztos, mint a telefonigénylésre kapott válasz szövege a postától.

Domonkos László

Megkezdődött a II. nemzetközi orgonaverseny

Vasárnap, a Zeneakadémián megkezdődtek a Liszt Ferenc emlékeztetőre elnevezésű II. nemzetközi orgonaverseny elődöntői. E versenyen — az elsőtől eltérően, ahol az orgonaverseny nyel párhuzamosan vonós-egyesekek versengése is zajlott — csak a fiatal orgonisták mutatják be tudásukat. A versenyszabályok szerint a zenei rendezvényre bármely ország fiatal művésze jelentkezhet, aki 1951. január 1. után született. A verseny háromfordulós, a szereplések sorrendjét a megnyitáskor tartott sorsolás döntötte el.

Az elődöntőkben szerzett pontszámok alapján — a zsűri 1–25-ig terjedően értékelheti a teljesítményeket — azok kerülnek be a középdöntőkbe, akik legalább 16 pontot szereztek. A II. orgonaversenyen 9 ország 26 fiatal orgonistája vesz részt, Magyarországot 8 fiatal művész képviseli. A 10 tagú zsűri elnöke Sebastyén János.

Az elődöntőket szeptember 6-ig, naponta két alkalommal rendezik meg. A középdöntőre szeptember 10-én és 11-én kerül sor.

Sajtótájékoztató

A mozgókereskedelemről

A kistelepülések, valamint az üdülőkörzetek ellátásának terjedő módszeréről, a mozgó-árusítási rendszerről tartott sajtótájékoztatót hétfőn, tegnapi, Szigethy Ábrás, a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat vezérigazgatója. Mint elmondotta, elsőként a Ruházati Kereskedelmi Vállalattal kötöttek szerződést, s ennek eredményeként idén január végén újtárra indult az első mozgóruházati bemutatóterem. Az autóbusszban kialakított miniatűr az ország egész területén hetenként más-más, előre programozott túrajáratban keresi fel a ruházati boltokat 250–400 darabos kollekcióival. A kiskereskedelmi hálozatban kedvező volt a fogadtatás, amit az is bizonyít, hogy az egész évre tervezett 200 millió forintot forgalomból már eddig 140 millió forintnyit teljesített a vállalat.

A Tisza Elelmiszer- és Vegyiáru Kereskedelmi Vállalat a Belkereskedelmi Szállítási Vállalattal három közös mozgóbolt kialakításában állapodott meg. Az első jármű elkészült, és a napokban kezd meg az árusítást Csongrád és Bács-Kiskun megye területén. Előre meghatározott útvonal szerint tiznapos időközönként keresi fel a gyengén ellátott kisközségeket, háztartási vegyi-cikkekkkel, valamint kozmetikai termékekkel.

A BSVZ tovább kívánja fejleszteni a mozgóbolt-hálózatot. A közeljövőben vas-műszaki cikkeket árusító autóbussz kialakítását tervezi, ehhez azonban még nem találtak kereskedelmi partnert.